

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ:
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих вчених

26 лютого 2020 року
м. Київ

УДК 316.1
ББК 60.55

Редакційна колегія

Гаєвська О.Б., завідувач кафедри соціології, д.філос.н., професор
Артеменко С.Б., заступник завідувача кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Єрескова Т.В., доцент кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Чалюк Ю.О., к.екон.н., доцент кафедри соціології
Лисенок М.А., старший викладач кафедри соціології
Скидан М.І., фахівець із організації навчального процесу II категорії кафедри соціології

Упорядник

Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

С88 Традиції та новації у розвитку сучасної соціологічної науки: дослідження молодих вчених [Електронний ресурс] : зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів та молодих учених (Київ, 26 лютого 2020 р.) – К. : КНЕУ, 2020 – 327 с.
ISBN 978-617-95013-0-2

У матеріалах II Всеукраїнської науково-практичної конференції розглядаються ряд пріоритетних питань щодо традицій та новацій соціологічної науки, а саме: соціальна взаємодія в умовах соціальних невизначеностей; стратегії розвитку соціологічної науки очима молодих вчених; традиції корпоративної соціальної відповідальності в Україні; соціологічна діагностика якості освітніх послуг; застосування оціночних технологій в соціологічних дослідженнях; традиції та новації в предметному полі спеціальних та галузевих соціологій (управління, освіта, молодь, культура, економіка, конфлікти, тощо); соціологічне забезпечення управлінської діяльності; вторинна зайнятість студентської молоді; ціннісні орієнтації сучасної молоді; розвиток і функціональна роль середнього класу в країнах світу; інтеграція вимушених переселенців у приймаючі громади: соціологічний вимір; практики соціального діалогу в Україні; соціальні та медіа-комунікації; соціологічний вимір підприємницької діяльності.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками. Усі матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

УДК 316.1
ББК 60.55

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978-617-95013-0-2

© КНЕУ, 2020

СІМ'Я ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

У сучасній науці існує безліч типологій сім'ї. Об'єктом соціальної підтримки може стати сім'я будь-якого типу. Однак ступінь потреби в соціальній підтримці кожна сім'я відчуває по-різному. Для розв'язання проблемних питань доречним є вивчення конкретної сім'ї та її потреб. З приводу поняття «сім'я» зазначимо, що це нестабільний суб'єкт через такі причини: зміна кількості членів через народження, смерть, розлучення, догляд дорослих дітей, через зміни ресурсів сімейного життя, варіювання обов'язків членів сім'ї тощо.

З точки зору здатності сім'ї до розв'язання типових і нетипових проблем, всі сім'ї можуть бути розділені на три групи:

1. Сім'я, де система взаємовідносин досить гнучка, члени якої є вільними у проявах своїх почуттів і бажань, в яких всі виникаючі проблеми обговорюються усіма членами сім'ї, що дає можливість знаходити нові зразки відносин, адекватно змінювати сімейну структуру. Сім'я даного типу потребує підтримки, скоріше, в ситуаціях ненормативного стресу, при виникненні небезпечних, але природних (хоча і не впливають з внутрішнього саморозвитку сім'ї) ситуаціях, таких як нещасний випадок, серйозне захворювання, фізичний або розумовий дефект, передчасна смерть, нещастя, викликане зовнішніми чинниками.

2. Сім'я, в якій зусилля спрямовані на підтримку згоди і єдності перед зовнішнім світом, проте, у значній ступені потребують підтримки і захисту. Такими можуть бути психічні захворювання, випадки насильства у сім'ї тощо.

3. Сім'ї, в яких взаємодії часткові і засновані на безперервних суперечках і конфліктах, що ведуть до кризи, і в яких минулий досвід не є орієнтиром для поведінки у майбутньому. Такі сім'ї мають хаотичну структуру, низький рівень організованості, конфліктність і позбавлені потенціалу вирішення проблем у кризових ситуаціях.

Сім'ї можна умовно розділити на функціонально заможні і функціонально неспроможні (група ризику).

Є значна кількість сімей, що не усвідомлюють свої проблеми, умови в яких настільки важкі, що мають небезпечний характер. Це як правило, сім'ї з кримінальними факторами

ризик, де батьки через свого антигромадської або злочинного способу життя не створюють елементарних умов для виховання дітей, допускається жорстоке поводження з дітьми, жінками, має місце залучення дітей, підлітків у злочинну й антигромадську діяльність. Очевидно, що таким сім'ям необхідний соціальний супровід.

Залежно від характеру внутрішньо сімейних стосунків, сім'ї можна умовно розділити на: благополучні і ті, які потребують соціально-педагогічної підтримки.

Категорії сімей, на які необхідно звернути увагу у соціальній роботі – це сім'ї, які характеризуються наявністю деякого відхилення від норм, що не дозволяє визначити їх як благополучні (неповні, малозабезпечені, багатодітні; родини, де діти-інваліди; сім'ї, де один або обоє батьків інваліди); вони справляються із завданнями виховання дитини з великою напругою своїх сил.

1. Неповна сім'я – це сім'я, в якій є тільки один з батьків, який дбає про дітей (і як правило, це сім'я, де головною є жінка).

2. Малозабезпечена сім'я – це сім'я, де середній дохід на місяць є нижчим, ніж прожитковий мінімум.

3. Багатодітна сім'я – це сім'я, в якій виховується 3 і більше дітей.

4. Замісна сім'я – це форма життєвого устрою дитини, яка втратила зв'язки з біологічною родиною. Така сім'я наближена до природних умов життєдіяльності та виховання, що забезпечує найбільш сприятливі умови для індивідуального розвитку дитини і її соціалізації, набуття досвіду життя в родині. До неї відносять: сім'ї опікунів, піклувальників, прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу.

- усиновлення – це спеціальна міра захисту дитини, при якій юридично встановлюються родинні зв'язки між дитиною і людиною або подружньою парою, які не є його рідними батьком і матір'ю;

- опіка (піклування) – це форма охорони особистих і майнових прав та інтересів недієздатних громадян; форма влаштування дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, з метою їх утримання, виховання та освіти, а також для захисту їх прав та інтересів. Поняття «опіка» і «піклування» як форми сімейного виховання ідентичні;

- прийомна сім'я – це форма влаштування дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, на підставі договору про передачу дитини на виховання в сім'ю між органами опіки та піклування і прийомними батьками. Загальна кількість дітей у прийомній сім'ї, включаючи рідних та усиновлених, як правило, не повинна перевищувати 8 осіб;

- дитячий будинок сімейного типу – це сімейна пара чи самотня жінка, яка взяла на виховання від 5 до 10 дітей-сиріт або дітей, які залишилися без піклування батьків.

5. Діти-інваліди – це діти, які мають відхилення від норми, істотно позначаються на

їх життєдіяльності.

6. Сім'я переселенців, біженців.

7. Сім'ї емігрантів.

8. Сім'ї студентів.

9. Сім'ї віруючих.

Основними причинами потрапляння дітей в категорію знаходяться в соціально небезпечному положенні, є: алкоголізм батьків; їх антисоціальна поведінка (різні форми девіації і криміногенна поведінка); сексуальне розбещення батьками власних дітей, насильство в сім'ї по відношенню до дітей і жінок, жорстоке поводження з дітьми (побої, побиття з нанесенням тяжких травм, голод тощо); відбування одним з батьків терміну тюремного ув'язнення; лікування одного з батьків від алкоголізму, наркоманії, психічного захворювання; залишення малолітніх дітей без нагляду, без їжі і води; відсутність постійного місця проживання, поневір'яння разом з батьками без засобів до існування.

Соціально-педагогічний супровід розуміється нами як підтримка психічно здорових людей, у яких на певному етапі розвитку виникають особистісні труднощі. У науково-педагогічних джерелах супровід розглядають як системну інтегративну технологію соціально-психологічної допомоги сім'ї та особистості і як один з видів соціального патронату – соціально-психологічний патронат.

Методологічний аналіз дозволяє стверджувати, що на сьогоднішній день супровід – це особлива форма здійснення пролонгованої соціальної та психологічної допомоги – патронату. На відміну від корекції – супровід передбачає не «виправлення недоліків і переробку», а пошук прихованих ресурсів розвитку людини або сім'ї, опору на його (її) власні можливості і створення на цій основі сприятливих умов для відновлення зв'язків зі світом людей. У кожному конкретному випадку завдання супроводу визначаються особливостями особистості або сім'ї, якій надається соціальна допомога. Схема супроводу: сигнал про проблему; аналіз проблеми; збір необхідної інформації; розробка плану вирішення проблеми (спільно з дитиною, батьками, вчителем або класним керівником); підтримка на початкових етапах здійснення плану; консультування батьків, учнів, педагогів; відстеження і аналіз результатів виконання плану і при необхідності його коригування.

Основними напрямками роботи з педагогічного супроводу є: розробка індивідуального плану розвитку та реабілітації дитини в сім'ї; складання плану поточного супроводу сім'ї та дитини; проведення моніторингу розвитку дитини в сім'ї; проведення психолого-медико-соціальних консилиумів; відвідування сімей за місцем проживання; проведення занять, корекційно-розвивальних заходів, індивідуальних бесід, консультацій;

методичний супровід сімей.

Відповідно викладеного матеріалу, нами окреслено перспективу дій надалі, що полягають у розробленні та впровадженні під час практики діагностичних опитувальників для дітей та їх батьків, що спрямовані на з'ясування загальної соціо-культурної ситуації їх розвитку.

Наукове видання

**ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ: ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів
та молодих вчених
26 лютого 2020 року, м. Київ**

Видано в авторській редакції

Рекомендовано до друку 18.03.2020 р.

Формат 60×84/8
Друк. арк. 13, 6 д.а.

Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)
Тел./факс (044) 537-61-41; тел.(044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua